

جلسه شورای علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و تصویب راهنمای برنامه

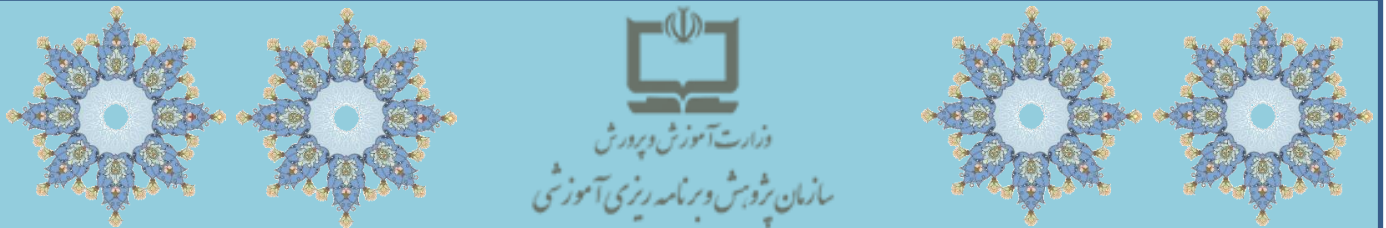
دومین جلسه شورای حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۶ با حضور اعضای شورا در شهر مقدس قم و در دفتر همکاری های حوزه علمیه و آموزش و پرورش، برگزار شد.

در این جلسه دکتر حسن ملکی معاون وزیر و رئیس سازمان، دکتر وفائیان سرپرست حوزه تربیت و یادگیری مطالعات اجتماعی و علوم انسانی، حجت الاسلام والمسلمین دکتر حمید پارسانیا عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی و استاد دانشگاه تهران، حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد رهدار عضو هیات علمی دانشگاه باقرالعلوم قم، حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسین سوزنچی مدیرکل دفتر تالیف کتابهای متوسطه نظری و آموزش های عمومی، دکتر موسی حقانی معاون پژوهشی موسسه مطالعات تاریخ ایران، حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی لطیفی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری تفکر و حکمت، حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا ملایی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری حکمت و معارف اسلامی، دکتر روح الله عباسی، عبدالله اسدی مشاور رئیس سازمان، حسین امین جواهری و شیرزادی و دکتر نازایا ملک محمودی به شکل حضوری و مجازی در آن حضور داشتند، نسخه نهایی راهنمای برنامه درسی حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در ابتدای جلسه، دکتر وفائیان اظهار داشت: پس از یکسال و طی مراحل و جلسات متعدد کارشناسی با اعضای شورا و دیگر متخصصین مربوطه، راهنمای برنامه درسی حوزه ی علوم انسانی و مطالعات اجتماعی تدوین شد و در رفت و برگشت های علمی، مورد ارزیابی و اصلاح قرار گرفت. نسخه فعلی راهنمای برنامه نیز، در چند مرحله به اعضای شورای علوم انسانی ارائه شده و پیش از جلسه نهایی شورا، نکات مد نظر اعضاء و حتی افرادی که در جلسه حاضر نیستند، به شکل کامل أخذ و در برنامه، اعمال شده است.

پس از ذکر این مقدمه، اعضای شورا، دیدگاه ها و نظرات خود را درباره برنامه اعلام کردند.

دکتر نازیلا ملک محمودی نظر موافق خود را با راهنما اعلام کرده و امیدواری خود را در این باره که راهنما هرچه سریعتر به مرحله تولید محتوا برسد، اظهار داشت.

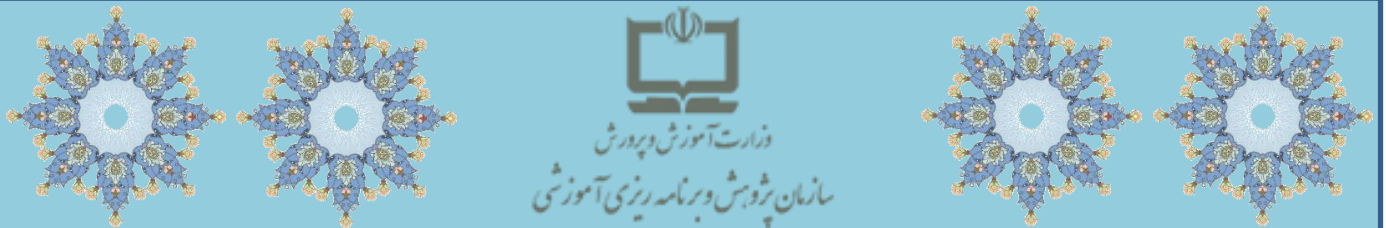
امین جواهری به عنوان (نماینده دبیران علوم اجتماعی)، به مسالهی راهنمای معلم و توجه به نگارش آن در امتداد تدوین بسته های یادگیری اشاره و بر ضرورت آن را در ادامه تدوین راهنمای برنامه، تاکید کرد.

دکتر موسی حقانی نیز اظهار داشت: این طرح و ترکیب آن خوب است و ای کاش صدا و سیما هم چنین برنامه و راهنمایی داشته و در تولید برنامه های خود در این حوزه، با برنامه ای مشابه این برنامه، حرکت نماید. این سند می تواند پایه ی تعامل با برخی نهادهای دیگر مانند صدا و سیما و وزارت ارشاد و ... قرار بگیرد. زیرا آموزش و پرورش مجموعه مجزایی نیست و اگر بنا باشد این سند بطور کامل محقق شود، باید این سند راهنمای ارگان های دیگر نیز قرار بگیرد. و ظرفیت هایی که برای تولید محتوا در دسترس است باید همگی در راستای این سند قرار بگیرد. با این وجود، چند نکته کلیدی در طرح فعلی هست که باید دقت شود. نخست آنکه باید تفاوت ها و ظرفیت های سنی کودکان در نظر گرفته شود.

همچنین در بحث تاریخ، در میان همه اولویت ها، مباحثی مانند صداقت، راستگویی، معرفی قهرمانان و بزرگان، توجه به قومیت ها و تکرهای قومیتی همواره باید بیشتر تقویت شود.

نمی توان کتاب تاریخ کلی برای همه کشور نگاشت، پیشنهاد من، این است که باید کتابهای تاریخ یک بدنه ملی داشته باشد و به فراخور هر استان باید بخشی به آن اضافه شود. نقش منورالفکران در ستیز با ایران و اسلام و ترویج غرب گرایی نیز باید مطرح شود. توجه به نقش انبیا در رشد اقتصادی و ... توجه شود. استقلال، عدالت محوری و ... از دیگر نکاتی بود که اشاره داشت.

دکتر رهدار نیز با تایید کلی این طرح، ضرورت اضافه کردن چند مفهوم محوری، مانند بحث رابطه معلم و متعلم را مطرح کرد و گفت: بُعد عاطفی در رابطه معلم و مربی کم رنگ دیده شده. مفهوم پرسشگری که در راهنما آمده، با مطالبه گری فرق میکند و مفهوم مطالبه گری باید در راهنما، پررنگ تر شود. آموزش معلمان جز در برنامه های دانشگاه فرهنگیان، پررنگ دیده نشده. همچنین بر پژوهش تاکید شده ولی بر آموزش مستمر تاکید نشده، روی آموزش و پژوهش مستمر معلمان، باید تاکید شود. همچنین اشاره اضافه کردند که انتقال حس بافتاری تاریخی اجتماعی باید دغدغه ما باشد. وجود تاریخی ما باید در کتابها دیده شود. (نگاه بافتاری در مقابل نگاه نقطه ای). همچنین ایشان تاکید کردند که باید سطح تحلیل و آموزش در سطح محیط بین الملل و جهانی باشد. در ذهن دانش آموز باید مقیاس بین الملل از محیط، به ذهن خطور کند.

استاد پارسا نیز با ضرورت هماهنگی میان گروه‌های مختلف، بر خطراتی که پیش روی دانش آموزان در سطوح بالاتر، هست، تاکید داشته و لزوم آموزش خودآگاهی به آنها را ضروری دانست و افزود: فاصله ای که نظام تئوریک با فرهنگ عمومی ایجاد میکند، بسیار مهم است. از رسالت های آموزش عمومی فرهنگ پذیری است و علم مدرن منطقاً امکان دینداری را از انسان خواهد گرفت و از این رو، برنامه های سازمان، باید نسبت به چنین اموری، هشیار باشد.

دکتر ملایی نیز اشاره کرد: چند نکته خوب در برنامه وجود دارد: رویکردهای حاکم در برنامه خوب است. انعکاس رویکردها در متوسطه اول و دوم نیز، خیلی واضح و روشن در سطح بندی اهداف استانداردها منعکس شده است. البته در آموزش معلمان که بتوانند این مطالب را یاد بدهند مشکل داریم و چاره این مشکل را باید در فرایند سازمان ببینیم. همچنین ایشان این نکته را اضافه کردند که این برنامه در ارتباط با حوزه ی علوم اجتماعی و معارف مناسبات تلفیقی خوبی دیده شده است. بخش های علوم اجتماعی و حکمت خوب دیده شده. توجه به معارف انقلاب هم بخوبی انجام شده. با این حال، ویرایش علمی و متنی برای این برنامه، نیاز است که ازین جهات باید قوت داده شود.

جمع بندی دکتر ملکی

پس از اعلام نظر دیگر اعضا و در انتها، دکتر ملکی بیان داشت: در بین ۱۱ حوزه تربیت و یادگیری، با این حوزه و با جریان تدوین این برنامه کاملاً مانوس بوده و هستم و در تدوین آن، جلسات متعددی با دکتر وفاییان، برای اصلاح حرکت و تدوین برنامه ای مطلوب، داشته ایم. با این وجود، توجه شورا را به نکاتی جلب می نمایم: برنامه درسی مطالعات اجتماعی نباید به دیسیپلین محور بغلطند. اگر دیسیپلین محوری باشد، دیگر نمیتوان ایده ی تربیت اجتماعی را پشتیبانی کرد. ضرورت توجه به عدم ابتلا به سلطه گری دیسیپلین، بدین دلیل است که مسائل اجتماعی را نباید فراموش کنیم. این مسائل باید در همین موقعیت تدوین برنامه، وارد آن شود، مسائلی مانند مساله پیری جمعیت. تضعیف هویت ایرانی و مانند آن چیزهایی نیستند که از آن بتوانیم عبور کنیم. دیگری ارتباط با سایر حوزه هاست. داد و ستد مفهومی باید صورت بگیرد. طرح مسائل اجتماعی به گونه ای که هر حوزه بدان بنگرد، از ضرورت های سازمان است. همچنین اگر ما نتوانیم توازن و مناسبات منطقی و اثر گذار بین حوزه های داخل این حوزه علوم انسانی برقرار نماییم، کار ما با اشکال مواجه خواهد شد.

وی ادامه داد: تفکر اجتماعی اسلامی باید در همه مراحل تدوین مفاهیم و ارزش ها و مهارتها، تدوین راهنما را مدیریت کند و این به معنای تاکید بر تفکر اجتماعی اسلامی و سبقه توحیدی برنامه درسی است؛ زیرا ما نمیخواهیم این اتفاق بیافتد که برخی

ضرورت های تربیتی را فراموش کنیم. در راهنمای درسی باید معلوم شود که مفاهیم از اول ابتدایی تا دبیرستان توالی اش به چه صورتی است که این همان، جدول وسعت و توالی خواهد بود.

در انتهای جلسه، نسخه فعلی و نهایی راهنمای برنامه درسی حوزه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی، با موافقت اعضای شورا، به تصویب رسید و اظهار امیدواری شد که ادامه مسیر تا تحقق بسته های تربیت و یادگیری، به خوبی و با سرعت و مدیریت مناسب، پیش برده شود.